

Miljöbalksdagarna

- miljö rätt med framsyn

21-22 mars 2013 Münchenbryggeriet, Stockholm

Arrangörer: Naturvårdsverket och MiljöRapporten

Välkommen till Miljöbalksdagarna 2013 – den stora arenan för information, konsultation, debatt och dialog kring miljölagstiftningen och hur den tillämpas. Konferensen tar upp ämnen av central betydelse för alla som arbetar med handläggning och tillsynsändamål, som miljöinspektörer/handläggare, strateger och miljöchefer i kommuner och på länsstyrelser, miljöansvariga på företag och i branschorganisationer, jurister med inriktning på miljö rätt samt politiker med intresse för miljö frågor.

1

FAKTA

Konferensen börjar den 21 mars kl 10 och avslutas den 22 mars kl 15.

Miljöbalksdagarna 2013 är ett samarrangemang mellan Naturvårdsverket och MiljöRapporten.

Konferensavgift är 2 900 kr exklusive moms fram till 31 december 2012, därefter 3 900 kr exklusive moms. I konferensavgiften ingår deltagande under samtliga plenarsessioner, specialsessioner och workshops samt fullständig konferensdokumentation, lunch och kaffe under dag 1 och 2 samt konferensmiddag dag 1. Samtliga presentationer görs digitalt tillgängliga för deltagarna, direkt efter konferensen.

PROGRAM, DAG 1

Registreringen öppnar från kl 08.30 och kaffe och smörgås serveras.

UTBLICK

10.00

Välkomna till Miljöbalksdagarna – vi öppnar för dialog och samarbete

Naturvårdsverkets generaldirektör *Maria Ågren* och *Lena Callermo*, chef för avdelningen för genomförande, Naturvårdsverket, frågas ut av Miljöbalksdagarnas moderator *Claes Sjöberg*.

DEBATT

10.15

Intressekonflikter kring gruv- och markanvändning - hur ska de lösas?

Under den rådande gruvboomen i norra Sverige har företag klagat över långa handläggningstider för miljöprövning och även från övriga industrin kommer kritik mot hur nya ärenden handläggs.

Hur ska konflikten hanteras mellan näringslivets krav på lönsamhet och snabba besked och myndigheters ansvar att noggrant pröva uttag av naturresurser ur ett miljö- och hållbarhetsperspektiv?

- *Sven Erik Bucht*, riksdagsman (S)
- *Karl-Axel Waplan*, koncernchef Northland Resources
- *David Berggård*, tillsynsansvarig gruvor, Länsstyrelsen i Norrbotten
- *Roger Tiefensee*, riksdagsman (C), miljötalesperson
- *Kerstin Cederlöf*, chefsjurist Naturvårdsverket

2

UTBLICK

11.00

Detta händer med miljöbalken

Regeringen vill att miljöprövningen ska bli enklare och det finns förslag till ett nytt kapitel 6 i Miljöbalken. Avsikten är att den nya lydelsen ska leda till en effektivare, och mer förutsägbar miljöprövning - samtidigt som miljömålen säkras. Panelen diskuterar förutsättningarna och vad förändringarna innebär.

- *Ulrik Johansson*, bolagsjurist, Stora Enso
- *Pia Pehrson*, advokat och partner, Foyen Advokatfirma, miljörettsavdelningen
- *Mikael Karlsson*, ordförande Naturskyddsföreningen
- *Rikard Janson*, bitr. avdelningschef Naturvårdsverket

DEBATT

11.30

Miljöprövning, intressentdialoger och rätten att överklaga - går det att minska motsättningarna?

Det finns allt fler tecken på ökade motsättningar kring nya projekt och infrastruktur när de ska prövas enligt miljöbalken - och även efter att prövningen är klar. Det gäller vindkraftens etableringar och har även uppmärksammats i samband med konflikterna kring kalkbrytningen i Bunge på Gotland. Vad beror konflikterna på? Finns det möjligheter i lagstiftning och metodik att minska motsättningarna?

- *Cecilia Schelin Seidegård*, landshövding Gotland

- *Niklas Skår*, ansvarig miljöjuridik Svenskt Näringsliv
- *Eva Vitell*, Vattenfall, chef för vindkraftprojekt i Sverige
- *Jan Bergstedt*, kapitalförvaltare, lokalt engagerad mot vindkraft
- *Lena Callermo*, avdelningschef Naturvårdsverket

12.00 -13.00

Lunch, mingel

FOKUS

3

13.00 -14.30 Specialsessioner, block A

Session A 1. Miljöinspektörens roll (del 1)

Det pågår en diskussion om miljöinspektörens roll. Å ena sidan ett serviceperspektiv, där målet är nöjda företagare. Å andra sidan perspektivet att miljöinspektörerna framförallt ska skydda miljön samt framtida generationer och inte tveka att peka med hela handen. I sessionen ges olika inspel om vardagsarbetet för miljötillsyn och hur miljöinspektionen utvecklas.

Se inte företagare som fiender, skapa samarbetsklimat

Katarina Pelin, miljödirektör Malmö stad

Vårt uppdrag – skydda miljön för ofödda barns skull

Sven-Inge Svensson, miljöchef Hässleholms kommun, ordförande i föreningen Kommunala miljöchefer

Tydligheten i yrkesrollen måste öka

Bodil Forsberg och Cecilia Lunder, projektledare Tillsynsutveckling i Väst

Det behövs mer kunskap om miljöbalkens intentioner

Sinna Lindquist, forskare på FOI – Totalförsvarets forskningsinstitut, projekt EMT – Effektiv miljötillsyn

Session A 2. Så kan luftkvaliteten i tätorter förbättras

Flera städer i Sverige har haft svårt att hantera EU:s luftkvalitetsdirektiv och frågan är vilka styrinstrument och lagregler som kan användas.

Dubbdäcksförbud, bilfria zoner eller trängselavgifter är några sätt att lösa problemet med dålig luft i vissa städer. Men räcker det? Vilket utrymme finns i miljöbalken och vilka metoder är framgångsrika?

Sverige måste leva upp till EU:s luftkvalitetskriterier

Magnus Moreau, jurist på Miljödepartementet

Så minskade vi problemen

Veronica Cederlund, gruppsamordnare för miljö- och hälsoskydd, Norrköpings kommun och *Jenny Iversjö*, trafikplanerare, Norrköpings kommun

Hur effektiva är åtgärder mot trafikens partikelföroreningar?

Mats Gustafsson, forskare på VTI, Statens väg- och transportforskningsinstitut

Session A 3. Från avfallshantering till resurseffektivitet – metoder att minska avfallets miljöpåverkan

Avfallsmängderna ökar konstant och det finns i dag inga tecken på att trenden förändras, visar Naturvårdsverkets årliga sammanställningar. Det är en stor utmaning att vända den utvecklingen. I sessionen lyfts goda exempel på hur det kan ske i kommuner, myndigheter och näringsliv.

Bra sätt att minska avfallsmängderna

Catarina Östlund och Maria Ivarsson, Naturvårdsverket

Projektet Europa minskar avfallet

Anna-Carin Gripwall, Avfall Sverige

Erfarenheter från kretsloppsparken Alelyckan

Pål Mårtensson, Göteborgs stad

Ta tillvara resurser som är gömda i deponier

Nils Johansson, Linköpings tekniska högskola

4

Session A4. Så kan miljöbalken användas för att begränsa och minska buller

Buller är den miljöstörning som påverkar flest personer i Sverige och som har stor inverkan på människors livskvalitet. Bullerproblemen har successivt ökat de senaste decennierna, till exempel på grund av ökade trafikmängder. Sessionen behandlar bland annat möjligheterna att hantera buller från trafik och annan infrastruktur med hjälp av miljöbalken och andra lagar och regelverk.

Begränsning av bullerproblemen enligt miljöbalken

Kyriakos Zachariadis, Naturvårdsverket

Hantering av bullerfrågor i plan- och bygglagen

Yvonne Svensson, rättschef Boverket

Trafikverket om åtgärder mot buller i praktiken

Per Anders Lundholm och Karin Blidberg, Trafikverket

Session A 5 . Så ska vi hantera gruvboomen i praktiken

Handläggningen av miljöprövning som rör gruvor och täkter har kritiserats för att ta för lång tid och vara för komplicerad. I den här sessionen diskuteras hur det skulle kunna gå smidigare i praktiken och olika vägar för att öka effektiviteten i tillståndsprocessen. Dessutom diskuteras den nya vägledning som SGU, Sveriges Geologiska Undersökning, tar fram i samarbete med Naturvårdsverket.

Ny vägledning kring tillståndsprocessen

Joanna Lindahl, SGU, Sveriges geologiska undersökning

Gruvbranschens förslag till samverkan och utveckling

David Granberg, jurist Boliden

Nya vägar att effektivisera tillståndsprocessen

Magnus Langendoen, enhetschef på Miljöenheten, länsstyrelsen Västerbotten

14.30 – 15.15 Kaffepaus och förfriskningar

FOKUS

15.15 – 16.45 Specialsessioner, block B

5

Session B 1. Miljöinspektörens roll (del 2)

Sessionen är en fristående fördjupning av session A1 Miljöinspektörens roll, del 1. Här kommer skådespelare att agera verksamhetsutövare och deltagarnas förmåga att lösa kniviga situationer testas och diskuteras i hela gruppen. Programmet är en del av ett uppskattat kursprogram om kommunikation i tillsynsarbetet, framtaget av projektet Tillsynsutveckling Väst. **OBS! Max 22 deltagare, först till kvarn gäller.**

Medverkande:

Bodil Forsberg, projektledare Tillsynsutveckling i Väst

Susanne Didrikson, beteendevetare

Beatrice Hennings, konsultskådespelare

Session B 2. Allemansrätt med ansvar – så kan det fungera

Allemansrätten är satt under tryck, med ökade intressekonflikter. På ena sidan, det aktiva friluftslivet och på den andra, markägarna som söker dialog med turistnäringen och vill ha ersättning för slitage och nyttjande. Men rätt hanterad kan allemansrätten gynna alla inblandade. I sessionen ger markägare, kommuner, turistnäring och Tillväxtverket sin syn på hur allemansrätten ska fungera tillsammans med en satsning på ökad turism och besöksnäring.

Så klarar vi allemansrätten med 70 000 gäsnätter från kanotturister

Elenor Karlsson, Årjängs kommun

Hållbar turism - idag och i framtiden

Ulf Lovén, Svenska Ekoturismföreningen

Markägarnas syn det organiserade nyttjandet av naturen

Björn Galant, LRF, Lantbrukarnas Riksförbund

Session B 3. Miljöprövning i stora komplicerade infrastrukturprojekt – så blir den framgångsrik

När Citytunneln invigdes i Malmö var notan en miljard kronor lägre än beräknat och man var klar sex månader före tidplan. Ett av skälen var den fullständiga miljöprövningen som var noga förberedd och som skedde före byggstart. Strategin var bland annat att lära av tidigare misstag, därför studerades noga vad som gick fel vid bygget av tunneln genom Hallandsåsen. Erfarenheter från både Malmö och Hallandsåsen tas också tillvara vid miljöprövningen av andra stora projekt som Citybanan i Stockholm och det stora vägprojektet Förbifart Stockholm.

Därför blev miljöprövningen av Citytunneln framgångsrik

Wollmar Hintze, f d miljöchef Citytunneln, Malmö

Hårda krav på miljö och säkerhet vägleder byggprocessen

Fredrik Moback, miljöchef, Citybanan i Stockholm

Hantering av miljökonsekvenser vid Sveriges största vägprojekt

Marie Westin, miljöchef, Förbifart Stockholm

6

Session B 4. Miljöprövning av vindkraft – regelverk och praxis

Vindkraftsetableringar leder ofta till konflikter mellan olika miljömål. Under den här sessionen behandlas det regelverk och den praxis som gäller. Det blir redogörelse om hur praxis ser ut i domstolarna . Dessutom diskussion om hur man ska kunna ta hänsyn till alla inblandade och få till en konstruktiv intressentdialog.

Så har domstolarna dömt i vindkraftsmål

Peter Ardö, rådmann, Mark- och miljödomstolen Vänersborg

Lokal dialog och delaktighet i tillståndsprocessen

Weronica Andersson Ekholm, vindkraftsföretaget wpd

Tillståndsprövning i praktiken

Göran Fagerström, miljöexpert vid Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation i Skåne

Session B5. Detta innebär Industriemissionsdirektivet i svensk lagstiftning

Nu införs EU:s industriemissionsdirektiv (IED) i svensk lagstiftning. Direktivet innebär förändringar för tillämpningen av bästa tillgängliga teknik (BAT, Best Available Technology) genom så kallade BAT- slutsatser som införs för varje bransch. Direktivet medför också skärpta krav för utsläpp från stora förbränningsanläggningar och för samförbränningsanläggningar.

Verksamheter som innebär risk för förorening av mark och grundvatten är också skyldiga att göra en statusrapport. Under sessionen redogörs för hur kraven på tillsyn förtydligas och skärps, samt om reglerna för statusrapport.

Förändringarna för stora förbränningsanläggningar och anläggningar som förbränner avfall

Staffan Asplind, Naturvårdsverket

Detta innebär de nya BAT- slutsatserna

Erik Nyström, Naturvårdsverket

BAT- slutsatsernas effekter för industrin

Kristina Branteryd, SSAB Stål

17.30
Mingel

18.00 – 20.00
Buffémiddag på Münchenbryggeriet

DAG 2

UTBLICK

7

KI 09.00 – 10.00

Utfrågning av miljöminister Lena Ek

Miljöminister *Lena Ek* kommer till Miljöbalksdagarna och frågas ut av en panel, under ledning av moderatorn Claes Sjöberg. Samtliga konferensdeltagare kommer att ha möjlighet att skicka in frågor i förväg. Ett urval av dessa bereds av Miljödepartementet och miljöministern ges möjlighet till raka besked under konferensen.

10.00 – 10.30
Kaffepaus

FOKUS

10:30-12:00
Specialsessioner block C

Session C1: Vad händer i EU och hur påverkar det oss?

Institutioner/roller i EU, färdplaner och strategier

EU:s mål och styrning på miljöområdet är i ständig utveckling. Målen formuleras i färdplaner om till exempel energieffektivitet, klimat och transporter. Parallellt med dessa kommer nya direktiv och lagar inom miljöområdet, och trycket på medlemsländerna ökar på att klara kraven. Den här sessionen ger överblick över det pågående arbetet och hur det påverkar Sverige.

Detta pågår inom kommissionens arbete med miljöfrågor

Pierre Schellekens, chef för EU-kommissionens representation i Sverige

Future strategies for the Emissions Trade Scheme (på engelska)

Peter Zapfel, Advisor, DG Environment

Lagstiftningsarbetet i miljöfrågor inom EU-parlamentet

Carl Schlyter, EU-parlamentariker, (MP)

Hur EU:s beslut påverkar vardagsarbetet

Marcus Carlsson Reich, enhetschef, EU och konventioner, Naturvårdsverket

Session C 2. Bättre tillsynsvägledning – myndigheter i samverkan

De centrala tillsynsvägledande myndigheterna strävar efter samsyn när det gäller tolkning av miljöbalken, för en mer enhetlig tillämpning av lagstiftningen. Tillsyns- och föreskriftsrådet är ett samrådsorgan där myndigheterna behandlar samsynsfrågor om miljöbalkens tillämpning. Under sessionen ger rådets myndigheter exempel på hur de samarbetar kring tillsynsvägledning.

Medverkande:

Monika Magnusson, handläggare Naturvårdsverket

Ann Lundström, enhetschef Havs- och vattenmyndigheten

Agneta Holmström, enhetschef Socialstyrelsen

Camilla Zetterberg, enhetschef Kemikalieinspektionen

Mona Strandmark, handläggare Jordbruksverket

8

Session C 3. Regelverk kring avfallsdirektivet

Under sessionen presenteras pågående arbete inom EU och svensk nivå, kopplat till avfallsdirektivet. Bland det som tas upp är bestämmelserna om biprodukter och läget för arbetet med att ta fram kriterier för hur och när avfall upphör att klassas som avfall. De nya reglerna kommenteras av branschföreträdare och som jämför de nya reglerna med dagens branschstandarder. Det blir även genomgång av användning av avfall för anläggningsändamål.

Avfallsdirektivet i svensk lagstiftning

Henrik Sandström, handläggare Naturvårdsverket

De nya reglerna för avfall för anläggningsändamål och biprodukter

Filip Norlén, handläggare Naturvårdsverket

Branschregler för skrotåtervinning och framgången för skrotboken

Göran Mathisson, vd AB Järnbruksförnödenheter

Session C 4. Regelverk för förorenade markområden

Att undersöka, riskbedöma och efterbehandla förorenade områden är vanligen förknippat med stora kostnader. Dessutom är ansvarsfrågan ofta svår att lösa. Under sessionen diskuteras regelverk och lagstiftning för att hantera förorenad mark och hur ansvaret och kostnaderna ska fördelas, nu när anslagen minskat. Framgångsrika metoder och annorlunda koncept för sanering och efterbehandling presenteras också.

Förutsättningar för efterbehandling och statlig finansiering

Carl Mikael Strauss, chef för sektionen för investeringsprogram och förorenade områden, Naturvårdsverket

Ansvarsbedömningen kring förorenad mark

Sofia Hedelius Bruu, miljöjurist på Naturvårdsverket

Erfarenheter från branschens sanering av nedlagda bensinstationer

Magdalena Gleisner, miljökoordinator SPIMFAB, SPI Miljösaneringsfond AB

Att genomföra sanering och samtidigt bevara kulturvärden

Birgitta Swahn, Länsstyrelsen Stockholm

Session C 5. Tillsyn i strandskyddsområden samt landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Att arbeta med tillsynskampanjer kan vara ett sätt att effektivisera tillsynen och en metod att uppmärksamma och informera om strandskyddet. Under den här sessionen ges exempel på kampanjer och nya metoder i tillsynsarbetet. Erfarenheter från planering av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen tas också upp under sessionen, liksom möjligheterna för planeringsstöd till kommunerna.

Olika former för samarbete kring strandskyddet

Kristina Höök Patriksson, Länsstyrelsen i Västra Götaland

Nya vägar i tillsynsarbetet för strandskydd

Olle Nordell, Landskrona stad

Planeringsstöd för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Ulrika Åkerlund, Boverket

9

12.00 – 13.15

Lunch

UTBLICK

13.15

Detta händer i framtidens miljöarbete

Miljölagstiftningen sker i dag på fler nivåer - nationellt, inom EU och internationellt. Samtidigt sker initiativ på regional och lokal nivå samt inom företagen, för att nå miljö- och hållbarhetsmål utöver lagstiftningen. Vad ställer det för krav på den framtida miljölagstiftningen? Vad är rimligt att göra, utöver lagstiftningen och vilka leder den utvecklingen – företagen, länderna, städerna eller EU och andra överstatliga organ? Det övergripande målet är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och samhällsproblem utanför Sveriges gränser.

- *Carl Schlyter*, EU-parlamentariker, (MP)
- *Katarina Pelin*, miljödirektör Malmö
- *Annika Lundius*, vice vd näringspolitik Svenskt Näringsliv
- *Pierre Schellekens*, EU-kommissionen i Sverige
- *Maria Ågren*, generaldirektör Naturvårdsverket

13.55

Vår tid på jorden – möt Johan Rockström och Mattias Klum

För tre år sedan korsades deras vägar, en fotograf med prestigefyllda uppdrag för National Geographic och en professor i resurshushållning. De vill få politiker och beslutsfattare att byta spår. Med den gemensamma boken "Vår tid på jorden" och ett budskap om hur bråttom det är att ta vara på planeten på ett långsiktigt hållbart sätt, är *Johan Rockström* och *Mattias Klum* i dag ett internationellt eftertraktat föreläsningsspar. Nu medverkar de på Miljöbalksdagarna!

14.45 -15.00

Detta händer framöver vad gäller tillsyn och regelverk

Avslutning: Maria Ågren, generaldirektör Naturvårdsverket